

หลักสูตร การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ จำนวน 31 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชาวนารักษ์บุรี

ความเป็นมา

เครื่องจักสานไม้ไผ่เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่พบได้ในแหล่งชนบทของประเทศไทยทั่วทุกภาค ซึ่งจะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ทั่วทุกภาค เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของคนในชนบท แบ่งได้เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน กระบุง ตะแกรง คานหาบ กระตัง เครื่องใช้ที่รองรับพืชผลทางการเกษตร ตะกร้า เข่ง ใช้บรรจุผักผลไม้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ลอบ ไซ เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันแทบทุกอย่าง สามารถทำเองได้หรือซื้อได้ในราคาไม่แพงในแต่ละท้องถิ่น

งานจักสานไม้ไผ่ คือ งานศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะจะต้องสร้างงานที่ออกมาจากจิตใจที่รักในงานสร้างสรรค์ จรรโลงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีความพยายาม ความฉลาดหลักแหลม ประยุกต์ พัฒนารูปแบบให้ดีขึ้น โดยไม่ทิ้งความรู้และภูมิปัญญาเดิมของท้องถิ่น แสดงถึงวิถีชีวิตของคนแต่ละท้องถิ่นได้ ทำให้รู้ว่าการที่ทำออกมานั้น มาจากแห่งไหนตำบลใดจนเกิดคำนิยามว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การทำเครื่องจักสานแต่เดิม จะใช้แรงงานและฝีมือของตนเองเป็นส่วนใหญ่ จะต้องมีความอดทนและจิตใจที่รักในงานสาน ใช้วัตถุดิบไม้ไผ่ หวาย เถาวัลย์ขนาดเล็ก มาช่วยในการมัดผูก ซึ่งในชนบทแต่ละท้องถิ่นมีวัตถุดิบไม้ไผ่เหมือนกัน งานจักสานต่างๆ มักจะทำกันในเวลารว่าง หลังหมดฤดูการทำเกษตรกรรมแล้ว สามารถสร้างงานเป็นอาชีพเสริมได้อีกอย่างหนึ่ง และมักทำกันในสมาชิกของแต่ละครัวเรือนหนึ่งเท่านั้น

สกร.ระดับอำเภอชาวนารักษ์บุรี จึงส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เพื่อให้ผู้ที่สนใจเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการจักสาน เกิดเป็นความรู้ในการสร้างอาชีพ ประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และเมื่อศึกษาหลักสูตรนี้แล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากสิ่งทีนำมาใช้ในการจักสานสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น มีต้นทุนในการผลิตน้อยและสามารถจำหน่ายได้ง่าย

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ ห้าด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
2. เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในอาชีพ
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเลือกประเภทของไม้ไฟที่จะนำมาใช้ในการจักษานผลิตภัณฑ์จากไม้ไฟได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการจักษาน เป็นความรู้ในการสร้างอาชีพได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้นำวัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา	จำนวน 31 ชั่วโมง
	ภาคทฤษฎี จำนวน 10 ชั่วโมง
	ภาคปฏิบัติ จำนวน 21 ชั่วโมง

เนื้อหาหลักสูตร

1. ความสำคัญในการประกอบอาชีพ
2. แนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการจักษาน
3. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
4. ขั้นตอนการจักษาน
5. การคิดต้นทุน กำไร ในการจักษานไม้ไฟ การกำหนดราคาจำหน่ายเครื่องจักษาน
6. แนวทางการสืบสานการทำงานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การอธิบายแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อบุคคล ผู้รู้ ภูมิปัญญา

การวัดและประเมินผล

กรอบการประเมิน	วิธีการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
1. ความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระ (20)	- ทดสอบความรู้ความเข้าใจ - สอบถามความรู้ความเข้าใจ	- คะแนนเต็ม 20 คะแนน - ต้องได้ 12 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน
2. ทักษะการปฏิบัติ (40)	- สังเกตการปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้อุ การจัดกิจกรรม - ประเมินโดยให้สาธิต/แสดงขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ - กรณีไม่มีการปฏิบัติจัดทำผลงานให้ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา	- ปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอน คล่องแคล่ว รวดเร็ว ไม่มีข้อผิดพลาด/ ปัญหา หากมีปัญหามาสามารถแก้ไขได้อย่าง รวดเร็ว
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ (40)	- สังเกต/ตรวจสอบผลงาน/ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนดหรือไม่	- ความถูกต้อง/ความสมบูรณ์ - ความแข็งแรงคงทน/ความสวยงามประณีต - ความประหยัด - ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายสภาพ พื้นที่ ฯลฯ ทั้งนี้เกณฑ์การพิจารณาขึ้นอยู่กับ ลักษณะหรือธรรมชาติของวิชา/หลักสูตรนั้น
รวมคะแนน (100)		

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านหลักเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอนผลการเรียน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากจำนวน ชั่วโมงและความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเลือก สาระการ ประกอบอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ	1.เพื่ออธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพ 2.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 3.เพื่อให้ผู้เรียนบอกแหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพ	1.ความสำคัญในการประกอบอาชีพ 2.แนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 3.แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	1.วิทยากรอธิบายพร้อมนำเสนอเอกสารในการประกอบอาชีพและแนวโน้มความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 2.ผู้เรียนศึกษาและหาข้อมูลแหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพ	2 ชม.	-
2	ทักษะการประกอบอาชีพ	1.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายเตรียมไม้ไผ่เพื่อการจักสานได้ 2.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปทรงและลวดลายผลิตภัณฑ์เหมาะสม 3.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจักสานภาชนะในลวดลายต่างๆ	1.การเตรียมไม้ไผ่และเหลาไม้ไผ่เพื่อจักสาน 2.รูปทรงของงานจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ -ลวดลายผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ 3.การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่เป็นภาชนะรูปทรงต่างๆ - ชะลอมไม้ไผ่ - ที่ใส่แก้วน้ำไม้ไผ่ - ตะกร้าไม้ไผ่ - เรือเปลม้าไม้ไผ่ - ตะกร้าไม้ไผ่	1.วิทยากร อธิบายและสาธิตการเหลาไม้ไผ่และแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนฝึกเหลาไม้ไผ่ 2.วิทยากร นำเสนอรูปทรงรูปแบบในการจักสานและการเลือกรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับงานจักสาน 3.วิทยากรอธิบาย สาธิตให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ วิทยากรตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม	3 ชม.	18 ชม.
3	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	1.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกและอธิบายต้นทุน กำไรในการจักสานไม้ไผ่ และกำหนดจำหน่ายเครื่องจักสานได้	ต้นทุน กำไร ในการจักสานไม้ไผ่และการกำหนดราคาจำหน่ายเครื่องจักสาน	1.วิทยากรอธิบายการคำนวณต้นทุน ค่าแรงในการทำผลิตภัณฑ์ในแต่ละชิ้นงานและอธิบายวิธีกำหนดราคาขาย 2.ผู้เรียนฝึกคำนวณต้นทุน ค่าแรงในการทำผลิตภัณฑ์ในแต่ละชิ้นงาน	2 ชม.	3 ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		2. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของการ จักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	แนวทางการสืบสานการ ทำงานเป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่นต่อ	และฝึกกำหนดราคาจำหน่าย โดยให้สอดคล้องกับราคาตาม ท้องตลาด 3. ให้ผู้เรียนกำหนดแนวทางใน การสืบสานการจักสาน ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้เป็นภูมิ ปัญญาท้องถิ่น		
4	โครงการ ประกอบ อาชีพ	4.1 บอกความสำคัญของ โครงการอาชีพได้ 4.2 บอกประโยชน์ของ โครงการอาชีพได้ 4.3 บอกองค์ประกอบ ของโครงการอาชีพได้ 4.4 อธิบายความหมาย ขององค์ประกอบของ โครงการอาชีพได้ 4.5 อธิบายลักษณะการ เขียนที่ดีขององค์ประกอบ ของโครงการอาชีพได้ 4.6 เขียนโครงการในแต่ ละองค์ประกอบให้ เหมาะสมและถูกต้องได้ 4.7 ตรวจสอบความ เหมาะสมและสอดคล้อง ของโครงการอาชีพได้	4.1 ความสำคัญของ โครงการอาชีพ 4.2 ประโยชน์ของ โครงการอาชีพ 4.3 องค์ประกอบของ โครงการอาชีพ 4.4 การเขียนโครงการ อาชีพ 4.5 การประเมินการ เหมาะสมและสอดคล้อง ของโครงการอาชีพ	4.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษา เนื้อหาจากใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของโครงการ อาชีพ ประโยชน์ของโครงการ อาชีพ องค์ประกอบของ โครงการอาชีพ แล้วจัด กิจกรรมการสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลความ คิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดใน การดำเนินกิจกรรมการ เรียนรู้ 4.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระ ข้อมูลจากใบความรู้เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการ อาชีพที่ดี เหมาะสม และ ถูกต้อง พร้อมการจัด อภิปราย เพื่อสรุปแนวคิด เป็นแนวทางในการเขียน โครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง	3	-

